חלק ג׳). (כג) * וּמֻתָּר (י) לְהָכִין מִיּוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת (כל בו (סי׳ נמ)). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש״י כָּל דִּינֵי מַקָּצָה:

א פְּסָחִים נ״ב (ע״א) בְּעַבְדָּא דְּרַב נָתָן בַּר אַסְיָא.

תצו דִּינֵי יוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א א[בְּגָלֻיּוֹת שֶׁעוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים מִסָּפֵק, כָּל מַה שֶּׁאָסוּר בָּרִאשׁוֹן אָסוּר בַּשֵּׁנִי. [*] (א) וְהָיוּ מְנַדִּין (ב) לְמִי

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [בשו״ע] וְהָיוּ מְנַדִּין כו׳. וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת מַהַר״י הַלֵּוִי סִימָן י״א בְּנִדּוֹן חָכָם שֶׁהִתִּיר לְהַפְלִיג בִּסְפִינָה בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת אִם הָיוּ מְנַדִּין אוֹתוֹ כְּדִין הַמְזַלְזֵל:

בֵּאוּר הַלָּכָה

הָתָם בְּיוֹנִים דִּגּוּפִין מְחַלְּקִין, אֲבָל הָכָא בִּפְרוֹת מְעֹרָבִין בְּעֵינָן רְשִׁימָה וְכוּ׳ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וּמְמֵילָא צָרִיךְ לִהְיוֹת הֲלָכָה כַּחֲכָמִים. וְכֵן בַּמְּאִירֵי הָאֲרִיךְ בָּזֶה בִּדְרָךְ כ״ו עַמּוּד ב׳ (חי׳ ד״ה היה) וּבְדֶרֶךְ ל״ד (ע״ב ד״ה מכאן) וְדַעְתּוֹ נוֹטָה לִפְסֹק כַּחֲכָמִים, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים עַד שֶׁיִּרְשֹׁם רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהֶם סִימָן וְיֹאמַר מִכָּאן וְעַד כָּאן אֲנִי נוֹטֵל דִּסְבִירָא לְהוּ אֵין בְּרִירָה, וְאַף עַל גַּב דְּקַיְּמָא לָן בָּעָלְמָא דִּבְרַבָּנָן יֵשׁ בְּרִירָה, הָכָא שֶׁאֲנִי דְּהוֹאִיל וְלֹא חָזוּ לְגַמְרֵי דִּלְמָא אָתֵי לְאַמְלוֹכֵי וְלֹא גָּמַר בְּדַעְתּוֹ לְטֹל מֵהֶם, וּבְכִי הַאי גַּוְנָא אָפְלוּ בְּדִרַבָּנָן אֵין בְּרִירָה. וּבְזוֹ וָזוֹ אֲנִי נוֹטֵל נְמִי בְּלֹא רְשׁוּם לֹא מְהֵנֵּי, דְּדַוְקָא אִתְּמַר הָכִי גְּבֵי יוֹנִים דִּבְתָרֵי אוֹ תְּלָתָא סַגִּי לֵיהּ וְיֵשׁ לוֹ בָּהֶם טְכִיעַת עֵינָא, אֲבָל פֵּרוֹת בְּלֹא רְשׁוּם לֹא יִזְכֹּר עַד אֵיזֶה מָקוֹם הֵכִין [וְכֵעֵין זֶה פֵּרֵשׁ הָרַא״ה לְעֵיל]. וּמִיהוּ אִם בְּטוּחַ הוּא בְּזִכָּרוֹנוֹ אַף רַשַּׁאי הוּא בְּכָךְ וְהָנֵי לֵיהּ כִּרְשׁוּם, וְלֹא אָתֵי לְאַפּוּקֵי אֶלָּא בְּמָקוֹם אֲנִי נוֹטֵל וְלֹא בֵּרֵר אֵיזֶה מֵהֶם וְכוּ׳, וּמִפְּנֵי זֶה אֲנִי אוֹמֵר דְּהִלְכְתָא כְּרַבָּנָן, וְכִדְאָמְרִינַן יְחִיד וְרַבִּים הֲלָכָה כְּרַבִּים. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמִפְּנֵי זֶה סָתַמְנוּ בְּפֵירֵי דַּחֲזֵי וְלֹא חָזֵי לְהַחְמִיר כְּסָבְרָא אַחֲרוֹנָה וְכֵן דַּעַת מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וּפֵירֵי חָדָשׁ, אֲכָל בִּפְרוֹת הָעוֹמְדִים לִסְחוֹרָה דְּלֹא שַׁיְּךְ בָּזֶה כָּל כָּךְ, וְגַם טַעַם שֶׁל הַמְּאִירִי וְכֵן טַעַם שֶׁל הַתּוֹסָפוֹת דְּאַקְצֵיהּ בְּיָדַיִם לֹא שַׁיְּךְ בָּזֶה כָּל כָּךְ, וְגַם טַעַם שֶׁל הַמָּגֵן אַבְרָהָם לֹא שַׁיְּךְ בָּזֶה וְלָבַד לְטַעַם הָרַא״ה הַנַּ״ל] סְתָמְתִּי לְהָקֵל, וּבְבֵית מֵאִיר נוֹטֶה לְסָמֹךְ לְהָקֵל בְּכָל גַּוְנֵי כֵּיוָן דְּהוּא רַק לְתֹא דְּרַבָּנָן וּכְפִשְׁטוּת סְתָמֵת הַמְחַבֵּר בְּסִימָן ש״ס סָעִיף ה׳. **וְדַע עוֹד דִּפְשִׁטוּת הַדְּבָרִים מִשְּׁמַע דְּרִשּׁוּם הָאָמוּר בָּזֶה הוּא כְּמוֹ זֶה וְזֶה אֲנִי נוֹטֵל גְּבֵי יוֹנִים, אֲבָל דְּגְבֵי פֵּירֵי לֹא שַׁיְּכִי זֶה וְזֶה מִשּׁוּם שֶׁאוֹכֵל הַרְבֵּה [וְאוּ מִשּׁוּם שֶׁהֵם מְעֹרָבִין וְאֵינָם נִכָּרִין בִּפְרוּשׁ הָרַא״ה הַנַּ״ל], עַל כֵּן צָרִיךְ לְסַמֵּן הַמָּקוֹם, וְכֵן מִשְּׁמַע מִדִּבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תקי״ח** (ד״ה כתב רבינו ירוחם) **עַיֵּן שָׁם וְכֵן מִשְּׁמַע מִדִּבְרֵי הַמְּאִירִי הַנַּ״ל. וְדַעַת אֲסֵפַת זְקֵנִים** (לֹא. ד״ה עומד) **לְכָאוֹרָה אֵינוֹ כֵּן עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב הַגְּרַ״ז בָּזֶה בְּקוּנְטְרֵס אַחֲרוֹן** (סק״י): * **וּמֻתָּר לְהָכִין וְכוּ׳. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סי״ק כג) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּהִסְכָּמַת דִּין־זֶה. וְדִין זֶה הוּא מִדִּבְרֵי הַכָּלְבּוֹ** (סי׳ נח) **שֶׁכָּתַב שֶׁנִּשְׁאֲלָה שְׁאֵלָה זוֹ [וּכְפִי הַנִּרְאֶה הוּא מִתְּשׁוּבַת הַגְּאוֹנִים], וְהֶשִׁיבוּ דִּבְמָקֹמָהּ דְּאִיכָּא לְמִגְזַר גְּזֵרָה דִּלְמָא מְטַלְטֵל וְשָׁבִיק, כְּגוֹן תַּרְנְגֹלֶת הָעוֹמֶדֶת לְגַדֵּל בֵּיצִים, בְּהָא מַחֲזֵי וַדַּאי דְּאָסוּר, כְּדִתְנַן כֵּיוֹצֵי שׁוֹבֵךְ דְּלֹא סַגִּי לְהוּ בְּמָקוֹם אֲנִי נוֹטֵל לְמָחָר עַד דְּאָמַר זֶה וְזֶה אֲנִי נוֹטֵל, אֲבָל בְּמָקֹמָהּ אַחַר דְּלֵיכָּא לְמִגְזַר גְּזֵרָה, כְּגוֹן עֵצִים וּפֵרוֹת שֶׁל אוֹצָר, וַדַּאי מַחֲזֵי דְּמוּתָּרִי בְּהוּ הָכָא זֶה וְזֶה אֲסוּר לוֹמַר כֵּן בְּיוֹם טוֹב,** וְכֵן נִמְשָׁךְ אַחַר דִּבְרֵיהֶם הַשּׁ״ז שֶׁכָּתַב בְּסִעִיף קָטָן ה׳ אַף עַל גַּב דְּאָסוּר לְהָכִין מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ הָכָא שֶׁאֲנִי שַׁאֲיָן צָרִיךְ אֶלָּא אֲמִירָה בְּלַחוּד בְּמִידֵי שֶׁאֵינוֹ בְּעֵלֵי חַיִּים, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְלִכְאוֹרָה הַדָּבָר תָּמוּהַּ שֶׁהֲרֵי מוֹכָח בְּסִימָן תצ״ג (ס״ק כ׳.) לְפֵרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה והא אמרת) וּשְׁאָרֵי מְפָרְשִׁים דִּכְשֶׁאוֹמֵר זֶה וְזֶה עוֹמֵד מֵרֻחוֹק וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ כְּלָל בַּקֶּקֶן, וַאֲפִלּוּ הָכִי לֹא חַיְשִׁינַן שֶׁמָּא כְּשֶׁיָּבוֹא לִטֹּל יִטַּלְטֵל וְיִנִּיחַ, דְּהֵיכָן שֶׁלֹּא חַשׁ בָּעֶרֶב יוֹם טוֹב לְמֵשַׁמֵּשׁ בְּהֵיוֹנִים, בְּוַדַּאי לֹא יִבְרֹר גַּם בְּיוֹם טוֹב אֵיזֶה מֵהֶן עָדִיף, וְאִם כֵּן אַמַּאי אָסוּר לְהָכִין גַּם בְּגַבֵּי בַּעֲלֵי חַיִּים מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ הֲרֵי אֵין צָרִיךְ אֶלָּא אֲמִירָה בְּעָלְמָא. [וְאוּלַי דְּכֵיוָן דְּרוֹצֶה לְהָכִין בְּיוֹם טוֹב גּוּפֵהּ וּבָזֶה אֵין לְהוֹכִיחַ מִדְּלֹא חַשׁ (בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב) [בְּיוֹם טוֹב] לְמֵשַׁמֵּשׁ וְכוּ׳,

בֵּאוּר הַגְּרָ״ז

הָכָא וּכְמוֹ שֶׁעָמַד עַל זֶה הַגְּרָ״ז (קו״א סק״ט) וְהוֹכִיחַ מִשַּׁ״ס דְּכִבְכוּן זֶה לֹא מִקָּרֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁיִּרְשֹׁם בְּסִימָן הַמָּקוֹם שֶׁבְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל, וּכְטַעְמָם דְּכֵיוָן שֶׁהֵם מַקְצִים (לז) מֵחֲמַת מַעֲשֶׂה שֶׁעָשָׂה בָּהֶם לְהַקְצוֹתָם, כְּגוֹן גְּרוֹגְרוֹת וְצִמּוּקִים שֶׁהֶעֱלָם לַגֶּגֶ לְיַבְּשָׁן, (לח) אוֹ אֲפִלּוּ פֵּרוֹת שֶׁהִכְנִיסָם לְאוֹצָר הֲרֵי הִקְצָם בְּיָדַיִם לְמִכְירָה, לֹא סַגִּי בַּהֲכָנָה כָּל דְּהוּ לְהוֹצִיאָם מִמַּקְצָה, עַד שֶׁיִּבְרֹר יָפָה הַפֵּרוֹת שֶׁבְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹלָם וְיִתֵּן בָּהֶם סִימָן. וְלַהֲלָכָה יֵשׁ לְהַחְמִיר כִּסְבָרָא הָאַחֲרוֹנָה עַל כָּל פָּנִים (לט) לְעִנְיַן גְּרוֹגְרוֹת וְצִמּוּקִים שֶׁהֶעֱלָם לַגֶּגֶ, וּבְפֵרוֹת שֶׁמַּכְנִיסָם לְאוֹצָר אֶפְשָׁר (מ) דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ (מא) אַסְבָרָא קַמָּא, וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואין): **(כג) וּמֻתָּר לְהָכִין וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּבִכְבוֹן זֶה שֶׁל פֵּרוֹת וְאוֹצָר שֶׁאֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה וּבְאֲמִירָה בְּעָלְמָא הֲוֵי הֲכָנָה, מֻתָּר לְהָכִין אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב גּוּפֵיהּ מִיּוֹם אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, דְּמִמַּה נַּפְשָׁךְ אִם יוֹם שֵׁנִי קֹדֶשׁ הֲרֵי הַיּוֹם חל וּמֻתָּר לְהָכִין, וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ וּמָחָר חל הֲרֵי אֵין צָרִיךְ הֲכָנָה כְּלָל וְנִמְצָא שֶׁאֵינוֹ מְתֻקָּן שׁוּם דָּבָר בַּהֲכָנָתוֹ דְּלַאֲסַר עָלָיו. וְהֵיכִי אָמְרִינַן הֲכָנָה מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ, הֵיכָא שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה, דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא מָחָר חל וְנִמְצָא שֶׁעָשָׂה מַעֲשֶׂה בְּיוֹם טוֹב לְצֹרֶךְ חל, וּכְהַהִיא דְּסִימָן תק״ג (ס״א) עַיֵּן שָׁם. [וְכֵן בְּמָקֹמָהּ דְּבַעֲלֵי חַיִּים (מ) כְּגוֹן תַּרְנְגֹלֶת הָעוֹמֶדֶת לְגַדֵּל בֵּיצִים, לֹא יָכוֹל לְהַזְמִין מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ אֶלָּא אִם כֵּן זִמֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב]. וּלְפִי זֶה, לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ (ס״ק כב) לְהַחְמִיר בְּמָקֹמָהּ דְּאַקְצֵיהּ בְּיָדַיִם כְּגוֹן גְּרוֹגְרוֹת וְצִמּוּקִים שֶׁצָּרִיךְ לִרְשֹׁם, (מ) אִם שָׁכַח לִרְשֹׁם בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב וְנִזְכַּר בְּיוֹם טוֹב, אָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם סִימָן לְהָכִין פֵּרוֹת לְיוֹם טוֹב שֵׁנִי, דְּשָׁמָּא מָחָר חל וְנִמְצָא שֶׁעָשָׂה סִימָן בְּיוֹם טוֹב לְצֹרֶךְ חל:

א (א) וְהָיוּ מְנַדִּין וְכוּ׳. וְאַף עַל גַּב דְּעַכְשָׁיו (מ) בְּקִיאִין אָנוּ בְּקִבְיעוּת הַחֹדֶשׁ לְפִי הַחֶשְׁבּוֹנוֹת שֶׁבְּיָדֵינוּ, מִכָּל מָקוֹם חֶשְׁוֹשׁ חֲכָמִים שָׁמָא מֵרֹב הַצָּרוֹת וְהַטִּלְטוּלִים בְּגָלוּתֵנוּ יִשְׁתַּכַּח הַחֶשְׁבּוֹן וְיָבֹאוּ לַעֲשׂוֹת חֹסֶר מְלֵא וּמְלֵא חֹסֶר וְיֹאכְלוּ חָמֵץ בְּפֶסַח, וְעַל כֵּן הִנִּיחוּ הַדָּבָר בְּחִזְקַת לָאָרֶץ כְּמוֹ שֶׁהָיוּ בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים: **(ב) לְמִי שֶׁמְּזַלְזֵל בּוֹ.** בְּמֵזִיד. (נ) וַאֲפִלּוּ זִלְזוֹל בּוֹ בְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׂבוּת אוֹ בְּתַחוּמִים דְּרַבָּנָן נַמִי מְנַדִּין אוֹתוֹ. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ חִלְּלוֹ עַל יְדֵי עַכּוּ״ם (נ) נַמִי הוּא בְּנִדּוּי, דְּכָל מַה שֶּׁאָסוּר בָּרִאשׁוֹן אָסוּר בַּשֵּׁנִי. (ד) וְנִתְבָּאֵר בְּפוֹסְקִים דְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי חָמוּר בָּזֶה מִיּוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, דְּבְיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אֵין מְנַדִּין רַק בְּעָבֵר עַל אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא אֲבָל עַל שְׂבוּת דְּרַבָּנָן אֵין מְנַדִּין רַק מַלְקִין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי. וְהַטַּעַם מִשּׁוּם דְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי כָּל עִקָּרוֹ אֵינוֹ

בַּאֵר הֵיטֵב

דְּלְמָא שְׁבִיק הֲרָעִים וְנוֹטֵל הַיָּפִים וּמְטַלְטֵל מִידֵי דְּלֹא חֲזֵי וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תצ״ז סָעִיף י׳ עַיֵּן שָׁם: (י) **לְהָכִין.** אַף עַל גַּב דִּלְקַמָּן סִימָן תק״ג (ס״א) פָּסַק דְּאָסוּר לְהָכִין

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁמְּזַלְזֵל בּוֹ, וְאִם הוּא צוֹרְבָא דְּרַבָּנָן לֹא הָיוּ מַחְמִירִין לְנַדּוֹתוֹ (ג) אֶלָּא (ק) הָיוּ מַלְקִין אוֹתוֹ:

ב [*] אֵין חִלּוּק בֵּין רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי (ד) אֶלָּא [ב]לְעִנְיַן מֵת, (ה) [ג]וְכֵן לִכְחֹל אֶת הָעַיִן. הַגָּהּ: (ו) אוֹ שְׁאָר חֹלִי שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה (ר"ן פרק (אין צדין) [יום טוב] (יפ: ד"ה ממימר)). וְאַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר בָּרִאשׁוֹן אֶלָּא עַל יְדֵי

(ג) [ב] אֵינוֹ יְהוּדִי אִם אֵין בּוֹ סַכָּנָה, (ז) בַּשֵּׁנִי מֻתָּר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, חוּץ מִיּוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּשְׁנֵי יָמִים קְדֻשָּׁה אַחַת אֲרִיכְתָּא הֵן. הַגָּהּ: וְדַוְקָא שְׁבוּת דְּרַבָּנָן דּוּמְיָא דְּמִכְחַל עֵינָא, אֲבָל אַב מְלָאכָה (ח) אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹתוֹ אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי (ר"ן פרק (אין צדין) [יום טוב] (שם) והמגיד פרק (ד') (א'): (הכ"ד))

ג [*] דְּבְנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׁבְאוּ לְחוּצָה לָאָרֶץ (ט) אֲסוּרִים לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי

ב מֵימְרָא דְּרַבָּא בֵּיצָה (ד') [ר'] (ע"א). ג מֵהָא דַּאֲמִימַר שָׁם כ"ב (ע"א). ד אֲרְחוֹת חַיִּים (הל' ערבי פסחים אות ה) מֵעַבְדָּא דְּרַמֵּי בַּר חָמָא חֲלִין ק"י (ע"א).

בְּאֵר הֵיטֵב

מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ, הֲכָא שְׁאנִי כֵּיוָן שֶׁאֵין צָרִיךְ אֶלָּא אֲמִירָה לְחוּד בְּמִידֵי שֶׁאֵינוֹ בָּעֵל חַיִּים. ט"ז (סק"ה), וְכֵן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק י"א) דְּקַאֵי אַדַּלְעֵיל מִנַּיהּ שֶׁקָּאוֹצֵר מֵהָתָם לְהָכָא וְכוּ' עַיֵּן שָׁם:

א (ק) הָיוּ מַלְקִין. פְּרִישׁ מִפַּת מְרֻדּוּת. וְכָתַב מֹהֲרַא"י בְּבֵאוּרֵי רַשַּׁ"י סוֹף פָּרָשַׁת כִּי תֵצֵא (דברים כה ב) שֶׁהִיא שִׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה מַכּוֹת עַיֵּן שָׁם, וּבְרַמְבַּ"ם (פיה"מ נזיר פ"ד מ"ג, חסק ומצה פ"ו הי"ב) לֹא מְשָׁמַע כֵּן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב). וְעַיֵּן רַשַּׁ"י בְּחֻלִּין דף קמ"א עמוד ב' (ד"ה מכת) שֶׁכָּתַב מַכַּת מַרְדּוּת אֵין לָהּ קְצָבָה עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּנָסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וּבְיָד אַהֲרֹן (הגב"י): ב (ג) אֵינוֹ יְהוּדִי. מִי שֶׁנָּפַל וְנִצְרַר הַדָּם אָסוּר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [בשו"ע] אֵין חִלּוּק. בֵּין רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי כו'. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת נוֹדַע בִּיהוּדָה (מהדו"ק) סִימָן ל' בְּתִינוֹק שֶׁנּוֹלַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּשְׁמִינִי סָפֵק תְּשִׁינִי שֶׁלּוֹ חֹל בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת, וְזֶה כָּתַב בְּיִרְאָה דַּעַת סִימָן רס"ו (ס"ח) לְהַחְמִיר שֶׁאֵין דּוֹחֶה יוֹם טוֹב, וְהַשַּׁ"ךְ (סק"ח) מַקֵּל וַאֲפִלּוּ בְּנִדָּאי. וְהוּא ז"ל כָּתַב שֶׁאַף הָרֹא"ש (בתשובה כלל כו סי' ה) מוֹדֶה בְּסָפֵק דְּשָׁרֵי וַאֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב [שני] שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְגַם בְּנִדָּאי מִילָּה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת מִי שֶׁרוֹצֶה לִסְמֹךְ עַל הַשַּׁ"ךְ לְהַקֵּל אֵין מוֹחִין בְּיָדוֹ עַיֵּן שָׁם: [ב] אֵינוֹ יְהוּדִי. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מַהֲרִיךְ"ש (סי' מא) שֶׁן כּוֹאֶכֶת וְאֵינוֹ נוֹפֵל לְמִסְבָּב מַתָּר לְעַקְּרָהּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת חוּץ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַיֵּן שָׁם:

ג [בשו"ע] בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כו'. וְעַיֵּן בְּמַהֲרִי"ט צַהֲלוֹן סִימָן קל"ט בֶּן חוּץ לָאָרֶץ מַתָּר לְהַרְוֹת בְּיוֹם טוֹב בְּשָׂבִיל בֶּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּצָא עַל מְנָת לַחֲזֹר בְּקִדָּרָה אַחַת, וּבְשָׂדוֹת קְדֻרוֹת הָאוֹרְגִים לְבַד יֵשׁ כַּמָּה צְדָדֵי הֶתֵּר כֵּיוָן שֶׁהוּא בַּבַּיִת זְמַן מָה הֲרֵי מְזוֹנוֹתָיו עָלָיו וְכו', וְגַם דַּעַת כָּל פָּנִים הָרֵי לְאוֹרַחַ חל הַמּוֹעֵד אוֹ אִסְרוּ חַג שְׁמִצָּוָה גַּם כֵּן לְגַנֵּג חל הַמּוֹעֵד וְאִסְרוּ חַג בְּכָשֵׁר, מִכָּל מָקוֹם טוֹב לְכַשֵּׁשׁ קְדֵרָה גְּדוֹלָה אוֹ לֶאֱכֹל עִמּוֹ מִקְּדֵרָתוֹ שֶׁלֹּא יְהֵיהָ נִכָּר שֶׁלּוֹ לְבַדּוֹ עֲשׂוּי, לְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק, וְאִם אִי אֶפְשָׁר שָׁרֵי עַיֵּן שָׁם. וּבְשָׂלְמֵי חֲגִיגָה (דיני יו"ט שני של גליות סי' א) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י עַיֵּשׁ כָּתַב לְהַתִּיר בְּשִׁשִּׁיטוּת וְעַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ד) בְּשֵׁם מוֹהֲרִיךְ"ש (סי' ג) שֶׁבֶּן חוּץ לָאָרֶץ שֶׁעוֹמֵד בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל מַתָּר לוֹמַר לְבֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיַּעֲשֶׂה מְלָאכָה בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי. וּמַהֲרַ"י פְּרָאגוּ (סי' עו) וּמַהֲרַ"י מָלְכּוֹ (סי' סה) דְּחוּ דִּבְרֵיהֶם וְהִסְכִּימוּ לְאִסּוּר, וְעַיֵּן בְּנוֹבַ"י יו"ד סִימָן ט"ז וְי"ז, וְעַיֵּן בְּקִהְנִיעוֹרַ"ט אַהֲרוֹן לְמַחְזִיק בְּרָכָה (סי' תסח סק"א) בְּשֵׁם מִזְבֵּחַ אֲדָמָה (סי' תסח סק"ד) מִי שֶׁהָלַךְ לְחוּץ לָאָרֶץ וְשָׁלַח אַחַר אִשְׁתּוֹ בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא רָצְתָה לֵילֵךְ וְאַחַר כָּךְ נִתְרַצְּתָה וְשָׁלְחָה כְּלֵי בֵּיתָהּ וּמוּכָנָת לִסַּע אַחַר הַפֶּסַח, כָּל זְמַן שֶׁגּוּפָהּ עֲדַיִן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תִּנָּהֵג כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אַף מִשּׁוּם חֲמַרְתָּ חֲמַר לֹא תֹּאכַל כָּל זְמַן שֶׁאִשְׁתּוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִנָּהֵג כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּכְחוּר שֶׁבָּא מֵחוּץ לָאָרֶץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל פָּשְׁטָה הוֹרָאָה שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (וְעַיֵּן בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת בְּיוֹלֶה דַּעְתָּה (סי' ד) וּבְלֶקֶט הַקָּמַח (ד"ה בני א"י), וּבְגִנַּת וְרָדִים כְּלָל ד' סִימָן י"ד וְט"ו, הַסְכִּימוּ רַבִּים וּגְדוֹלִים וְנָזְרוּ בְּגָזֵרָה חֲמוּרָה שֶׁאֲפִלּוּ בְּחוּר אִם לֹא בָּא רַק דֶּרֶךְ עֲרָאי מֻתָּרִים לְנַהֵג כְּמִנְהָג מְקוֹמוֹ עַיֵּן שָׁם). אַף אִם בְּחוּר זֶה נִשְׁתַּדֵּךְ בִּבַת חוּץ לָאָרֶץ בְּקָנָיָן בְּמוּר וּשְׁטָר וְשִׁבְּרוּ חוֹב וְלִדּוּר אִתָּהּ בְּחוּץ לָאָרֶץ יַעֲשֶׂה כִּבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ. וְעַיֵּן שָׁם בְּשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה סִימָן זֶה שֶׁכָּתַב שֶׁהַעֲלָה בִּתְשׁוּבָה שֶׁבֶּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּרַד לְחוּץ לָאָרֶץ וְדַעְתּוֹ לַחֲזֹר לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נָשָׂא אִשָּׁה בְּחוּץ לָאָרֶץ וְלַחֲזֹר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נָשָׂא אִשָּׁה בְּחוּץ לָאָרֶץ וְדַעְתּוֹ לְשָׁא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נָשָׂא יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂה כִּבְנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן אִם כֵּן כִּי עָבַר בּוֹ עַל אֵיזֶה דָּבָר שֶׁהוּא הֲרֵי הוּא כְּעוֹבֵר אֶת כֻּלּוֹ וּלְהֶכֵי הֶחְמִירוּ עָלָיו. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁאֵינוֹ עוֹקְרוֹ בַּמֶּה שֶּׁעָבַר עַל שְׁבוּת, שֶׁהֲרֵי בְּאִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא שֶׁבּוֹ לֹא עָקְרוֹ. א]וְיֵשׁ פּוֹסְקִים חוֹלְקִים בָּזֶה, וּלְדִידְהוּ אֵין חִלּוּק כְּלָל בֵּין יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי, (ה) וְהַדָּבָר תָּלוּי רַק לְפִי רְאוֹת עֵינֵי הַדַּיָּנִים בַּמֶּה שֶׁרוֹאִין לְפִי הָעִנְיָן אִם לְהָקֵל עָלָיו בְּמַלְקוֹת אוֹ לְהַחְמִיר עָלָיו בְּנִדּוּי, רַק שֶׁהָרְשׁוּת בְּיָדָם אֲפִלּוּ לְנַדּוֹתוֹ. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם עָשָׂה הַדָּבָר עַל פִּי הוֹרָאַת חָכָם שֶׁטָּעָה אֵין לְנַדּוֹתוֹ, שֶׁהֲרֵי שׁוֹגֵג הוּא:

(ג) אֶלָּא הָיוּ מַלְקִין אוֹתוֹ. וְשִׁעוּר מַכַּת מַרְדּוּת יֵשׁ בָּזֶה דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים, עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְאֵלֶּה רַבָּה (סק"ג): ב (ד) אֶלָּא לְעִנְיַן מֵת. מְשׁוּם כְּבוֹדוֹ, וְיִתְבָּאֵר לְקַמָּן בְּסִימָן תקכ"ו. וּלְעִנְיַן כִּבּוּי פְּרִי חָדָשׁ, וְיִתְבָּאֵר לְקַמָּן בְּסִימָן תקי"ד סָעִיף א':

(ה) וְכֵן לִכְחֹל אֶת הָעַיִן. מַיְירִי (ו) שֶׁחָשׁ בְּעֵינוֹ קְצָת וְכָל גּוּפוֹ בָּרִיא וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ מֵחוּשׁ בְּגוּפוֹ מֵהַמַּת הָעַיִן, דְּבִכְגוֹן זֶה בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם רְפוּאָה עַל יְדֵי עַצְמוֹ אֲפִלּוּ בְּשִׁנּוּי, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן שכ"ח סָעִיף י"ז בְּמַשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן נ"ב, וְהָכָא בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שָׂרֵי לְכַתְּחִלָּה (ז) וַאֲפִלּוּ בְּלִי שִׁנּוּי: (ו) אוֹ שְׁאָר חֹלִי. ב]וְגַם כֵּן בְּשְׁאֵינוֹ כּוֹלֵל כָּל הַגּוּף: (ז) בַּשֵּׁנִי מֻתָּר וְכוּ'. (שְׁמִינִי) [שְׁמִפְנֵי] (ח) הֲנָאַת הַגּוּף לֹא הֻחְמִירוּ בּוֹ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי בִּשְׁבוּת דְּרַבָּנָן: (ח) אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ (ט) חָשׁ בְּכָל גּוּפוֹ נַמִּי אָסוּר (י) עַל יְדֵי עַצְמוֹ. כָּתַב בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר (כלל נט דין כו), אֲדָם הַנּוֹפֵל אוֹ הַנִּגּוּף וְנִצְרַר דָּם בְּמָקוֹם נְפִילָתוֹ אוֹ נִגְיפָתוֹ אֵין חֲשִׁיב חֹלִי הַפְּנִימִי, (יפ) וּמֵאַחַר שֶׁאֵין מְצִטַּעֵר כָּל כָּךְ וְיָכוֹל לְהַמְתִּין לְמָחָר בְּלִי סַכָּנָה נִרְאֶה דְּאָסוּר לְהַקִּיז דָּם שֶׁקּוֹרִין קָעפּפ"ן [וּבְלָשׁוֹנֵנוּ בַּאנְקָע"ס] אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת, וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי עַכּוּ"ם, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: ג (ט) אֲסוּרִים לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה. דְּנוֹתְנִין עָלָיו חֲמוֹרֵי מָקוֹם שֶׁהָלַךְ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) מִשְּׁמָעוּת הָרַמְבַּ"ם שֶׁכָּתַב בְּפֶרֶק א' מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב דִּין כ"ב וְכָל הַמְחַלֵּל וְכוּ' מִכָּאן אוֹ מִנְּדִין אִם לֹא יְהֵיהָ מִן הַתַּלְמִידִים. וְדִחַק לוֹמַר שֶׁכְּמוֹ שֶׁמְּנַדִּין קַאֵי רַק בְּאֵינוֹ מִן הַתַּלְמִידִים כֵּן מַלְקִין קַאֵי רַק בְּהוּא מִן הַתַּלְמִידִים, שֶׁהֲרֵי בְּתִחִלַּת הַהֲלָכָה כָּתַב וְכָל הַמְחַלֵּל, הֲרֵי דְּאַפְּלֵי עָלְמָא קַאֵי. וְעַל כָּרְחֵךְ דְּדַעְתּוֹ דְּבֵאֵינוֹ מִן הַתַּלְמִידִים מְכַיֵּן אוֹ מְנַדִּין כְּפִי שֶׁיִּרְאֶה הַבַּיִת דִּין, וְכֵן חֶשְׁכּוֹם מֹהֲרַ"ם חֲלַאנ"ה (פסחים נב: ד"ה מנדין) בְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם וְכֵן הַסְכִּים לְהֲלָכָה. וְכֵן הוֹכִיחַ הַפְּרִי חָדָשׁ מִכַּמָּה מְקוֹמוֹת בַּשַּׁ"ס [וּבְנֶהֱנָה שָׁלוֹם (סק"א) מְתָרֵץ כָּל הַמְקוֹמוֹת בְּדָחוּקִים], וְכֵן הִסְכִּים הַקָּרְבָּן נְתַנְאֵל בְּפֶרֶק מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ (אות נ) לְדַעַת הַפְּרִי חָדָשׁ: ב (ו) אֲחֵרוֹנִים: (ז) פְּשׁוּט, וְכֵן כָּתַב בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"א): (ם) לִבוּשׁ: (ט) וְעַל יְדֵי שִׁנּוּי יֵשׁ לְעַיֵּן, ג]דְּהַנָּה בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַחְמִיר כֵּיוָן שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְיתָא כְּמוֹ בְּשַׁבָּת,

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סעיפים א-ב) פסק שיום טוב שני חמור מיום טוב ראשון. ב] בשו"ע הרב (ס"ה) משמע שמדובר בחלה כל גופו, שביום טוב ראשון מותר מלאכה דרבנן על ידי ישראל רק על ידי שינוי (כמ"ש בסי' שכח), וביום טוב שני התירו אפילו בלי שינוי. ומשמע לכאורה שלא סבירא להתיר כלל כשלא חלה כל גופו. ג] ובשו"ע הרב (סי' שכח סי"ט) כתב שאם נפל למשכב עושין לו מלאכה דאורייתא בשינוי ע"י ישראל [והביא ראיה מגונח כמו שהביא בשעה"צ]. וכאן (ס"ה) כתב שבאופן שנתבאר בסימן שכ"ח (סי"ט) שמותר ביו"ט ראשון לעשות מלאכה דרבנן ע"י שינוי, מותר ביו"ט שני ע"י ישראל. [ואף ששם נתבאר שביו"ט ראשון מותר אפילו מלאכה דאורייתא בשינוי, צ"ל שנקט 'דרבנן' משום שהתיתר ביו"ט שני על ידי ישראל הוא רק במלאכה דרבנן].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah